

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٢٠

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده علوم اجتماعی و روانشناسی گروه ارتباطات

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

ارتباطات (تحقیق در ارتباطات)

عنوان:

بررسی نقش فناوریهای نوین ارتباطی (اینترنت) بر تغییر رفتار

جوانان

استاد راهنما:

دکتر علی گرانمایه پور

استاد مشاور:

دکتر عبدالرضا شاه محمدی

پژوهشگر:

شادی عباسی

بهار 1390

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب شادی عباسی کارشناسی ارشد رشته علوم ارتباطات - تحقیق در ارتباطات با شماره دانشجویی 860956105 اعلام می نمایم که کلیه مطالب مندرج در این پایان نامه با عنوان بررسی نقش فناوریهای نوین ارتباطی (ایترنت) بر تغییر رفتار جوانان کار پژوهشی خود بوده و چنانچه دستاوردهای پژوهشی دیگران را مورد استفاده قرار داده باشم، طبق ضوابط و رویه های جاری، آنرا ارجاع داده و در فهرست منابع و مأخذ ذکر نموده ام. علاوه بر آن تأکید می نمایم که این پایان نامه قبلا برای احراز مدرک هم سطح، پایین تر یا بالاتر ارائه نشده و چنانچه در هر زمان خلاف آن ثابت شود، بدینوسیله متعهد می شوم، در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام توسط دانشگاه، بدون کوچکترین اعتراض آنرا بپذیرم.

تاریخ و امضاء

به نام خدا

در تاریخ 1390/11/13

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم شادی عباسی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره
.....19/25..... به حروفنوزده و بیست و پنج..... و با درجهعالی..... مورد
تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

تقدیم به روح مادر عزیزم

سپاس از خانواده‌ام

که هرچه دارم از همراهی همیشگی آنها که با
حضورشان شوق ادامه دادن را در من آشکار کردند و
تکیه گاه همیشگی من هستند.

تشکر و قدردانی

ضمن قدردانی و سپاس از زحمات بی شائبه استاد محترم جناب آقای دکتر علی گرانمایه پور که با راهنمایی های ارزشمند و پیر ارج، آموخته های خویش را چون چراغی فرا روی من نهادند.

تقدیر و تشکر از رهنمودهای ارزنده و راهگشای جناب آقایان دکتر عبدالرضا شاه محمدی و دکتر محمد دادگران که در تهیه و تدوین این پژوهش مرا یاری نمودند.

شادی عباسی

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

دانشکده : علوم اجتماعی و روانشناسی

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی کد : 101	کد شناسایی پایان نامه: 10120515892015
عنوان پایان نامه: بررسی نقش فناوریهای نوین ارتباطی (اینترنت) بر تغییر رفتار جوانان	
نام و نام خانوادگی دانشجو: شادی عباسی	تاریخ شروع پایان نامه: 1389/8/13
شماره دانشجویی: 860956105	تاریخ اتمام پایان نامه: 1390/11/13
رشته تحصیلی: ارتباطات - تحقیق در ارتباطات	
استاد/ استاذان راهنما: دکتر علی گرانمایه پور	
استاد/ استاذان مشاور: دکتر عبدالرضا شاه محمدی	
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روشهای اجرا و نتایج به دست آمده) :	
اهداف پژوهش: بررسی نقش فناوریهای نوین ارتباطی (اینترنت) بر تغییر رفتار جوانان.	
روش پژوهش: روش تحقیق در این پژوهش پیمایشی است. در این تحقیق نیز به دلیل کم بودن جامعه آماری کل جامعه آماری مورد بررسی قرار گرفت و روش نمونه گیری تمام شمارش است. که به دلیل عدم دسترسی به همه جامعه آماری 125 نفر از آنها جامعه نمونه ما را تشکیل داده اند.	
محتوای اصلی: اینترنت وسیله ای است که همانند همه ی ابزارهای دیگر جنبه های مثبت و منفی دارد و قضاوت ما درباره ی آن، به نوع استفاده ی کاربران بستگی دارد. این پدیده، علی رغم فرصت های مناسبی از قبیل دست یابی به اطلاعات فراوان مورد نیاز، توسعه و تولید دانش برای ما فراهم می آورد، تهدیدهایی را نیز متوجه ما می کند و از آنجا که بیشترین کاربران آن را نوجوانان و جوانان تشکیل می دهند، استفاده ی نادرست از آن می تواند نیروی پویا و کارآمد و در نهایت نظام اداره کشور را تهدید می کند.	
نتیجه کلی: بررسی های انجام شده در این پژوهش نشان داد که استفاده از اینترنت اطلاعات افراد را از محیط اجتماعی افزایش داده است. اما اطلاعاتی که افراد از اینترنت دریافت می کنند اطلاعات غیر اخلاقی و غیر مفید نیست. آنها از اینترنت بیشتر برای جستجوی تحقیقاتی و علمی استفاده می کنند. اینترنت توانسته اوقات فراغت آنها را پر کند اما چندان موجب کاهش تماس رو در رو آنها با دیگران، کم رنگ شدن رابطه گرم و صمیمانه آنها با خانواده و موجب گوشه گیری و دور شدن آنها از جامعه نشده است. بیشتر آنها مسائلی که برایشان در زندگی اتفاق می افتد را پیش از در میان گذاشتن با خانواده به وسیله چت با دوستان و گروه همسالان خود در میان بگذارند.	

تاریخ امضاء:

○ مناسب است نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه

○ مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	فصل اول: کلیات پژوهش
3-1-1	بیان مسئله
5-1-2	اهمیت موضوع
7-1-3	اهداف تحقیق
7-1-4	سوالات تحقیق
8-1-5	فرضیه های تحقیق
8-1-6	تعریف مفاهیم
10-1-7	چارچوب نظری
8-1-8	مدل تحقیق
	Error! Bookmark not defined.
	فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش
14-1-2	بخش اول: رسانه
14-1-1-1	رسانه
14-1-2-2	رسانه های نوین
16-1-2-3	عوامل موثر بر شکل گیری رسانه های نوین
17-1-2-4	ویژگیهای رسانه های نوین
19-1-2-5	اینترنت
20-1-2-6	تاریخچه اینترنت
23-2-2	بخش دوم: جامعه اطلاعاتی
36-1-2-2-1	اینترنت و جامعه اطلاعاتی
39-2-2-2	مهم ترین آثار وسایل ارتباط جمعی در ایران
43-2-2-3	مطالعات اجتماعی اینترنت
50-2-2-4	اثر اینترنت بر مهارتهای اجتماعی
51-2-2-5	اینترنت و خانواده ها
53-2-2-6	تأثیر اجتماعی اینترنت
55-2-2-7	اثرات اینترنت بر روابط اجتماعی
56-2-2-3	بخش سوم: اینترنت و تغییر رفتار
56-1-3-2	تعریف رفتار
57-2-3-2	ویژگیهای رفتاری

58	3-3-2 تعریف تغییر رفتار
59	4-3-2 ویژگیهای تغییر رفتار
62	5-3-2 تأثیر تکنولوژیهای نوین ارتباطی بر رفتار اجتماعی
65	6-3-2 اینترنت و رفتار اجتماعی
82	4-2 بخش چهارم: نظریه های تحقیق
82	1-4-2 نظریه یادگیری اجتماعی بندورا
87	2-4-2 نظریه استفاده و خشنودی
91	5-2 پیشینه تحقیق

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

96	1-3 روش تحقیق
96	2-3 تکنیک یا ابزار جمع آور اطلاعات
97	3-3 جامعه آماری
97	4-3 جامعه نمونه و روش نمونه گیری
98	5-3 روایی و پایایی پرسشنامه
98	6-3 روش های آماری تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها
98	7-3 متغیرها

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

101	1-4 بخش اول: تجزیه و تحلیل توصیفی (جداول یک بعدی)
125	2-4 بخش دوم: تجزیه و تحلیل استنباطی (جداول دو بعدی)

فصل پنجم: نتیجه گیری

135	1-5 نتیجه گیری
137	1-1-5 نتیجه گیری و تحلیل
138	2-5 پیشنهادهای تحقیق
139	1-2-5 پیشنهاد برای محققین بعدی
139	3-5 محدودیت های تحقیق

پیوست ها و ضمایم

منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
101.....	جدول شماره 1 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت
102.....	جدول شماره 2 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تاهل
103.....	جدول شماره 3 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن
104.....	جدول شماره 4 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب منطقه سکونت
105.....	جدول شماره 5 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دسترسی به اینترنت
106.....	جدول شماره 6 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان استفاده از اینترنت در روز
107.....	جدول شماره 7 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان افزایش اطلاعات از محیط اجتماعی به واسطه استفاده از اینترنت
108.....	جدول شماره 8 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان دریافت اطلاعات غیر مفید و غیر اخلاقی از اینترنت
109.....	جدول شماره 9 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب کاهش تماس رو در رو آنها با دیگران به واسطه اینترنت
110.....	جدول شماره 10 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان از بین بردن مرز بین زندگی شخصی و شغلیشان به واسطه اینترنت
111.....	جدول شماره 11 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب پر کردن اوقات فراغتشان به واسطه اینترنت
112.....	جدول شماره 12 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب کم رنگ شدن رابطه گرم و صمیمانه آنها با خانواده به واسطه اینترنت
113.....	جدول شماره 13 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گوشه گیری و دور شدن آنها از جامعه به واسطه اینترنت
114.....	جدول شماره 14 توزیع فراوانی بر حسب لزوم استفاده از اینترنت برای تمامی اقشار جامعه
115.....	جدول شماره 15 توزیع فراوانی بر حسب راحتی و آسایش زندگی روزمره به واسطه اینترنت
116.....	جدول شماره 16 توزیع فراوانی بر حسب فیلتر شدن بعضی از مطالب اینترنت بنا به دلایل اخلاقی
117.....	جدول شماره 17 توزیع فراوانی بر حسب نداشتن اینترنت به منزله نداشتن سواد
118.....	جدول شماره 18 توزیع فراوانی بر حسب اضطراب و افسردگی جوانان به واسطه اینترنت
119.....	جدول شماره 19 توزیع فراوانی بر حسب تأثیر استفاده از اینترنت در پنهان سازی احساسات و عواطف
120.....	جدول شماره 20 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دریافت اطلاعات و اخبار از اینترنت بیشتر از رسانه های دیگر
121.....	جدول شماره 21 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب پرکردن بیشتر وقت جوانان و نوجوانان با اینترنت به جای ارتباط با اعضای خانواده
122.....	جدول شماره 22 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب در میان گذاشتن مسائل و مشکلات با دوستان و گروه همسالان پیش از در میان گذاشتن با خانواده
123.....	جدول شماره 23 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گذراندن بیشتر وقتشان با اینترنت و چت کردن و معاشرت کمتر با خانواده

- جدول شماره 24 توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب موارد استفاده از اینترنت 124
- جدول 4-25: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین استفاده روزانه جوانان از اینترنت و کاهش برقراری ارتباط عاطفی آنها با خانواده 125
- جدول 4-26: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین استفاده روزانه جوانان از اینترنت و کاهش برقراری ارتباط عاطفی آنها با خانواده 126
- جدول 4-27: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین استفاده روزانه جوانان از اینترنت و گرایش آنها به همسالانشان ... 127
- جدول 4-28: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین استفاده روزانه جوانان از اینترنت و گرایش آنها به همسالانشان 128
- جدول 4-29: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین سن و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت 129
- جدول 4-30: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین سن و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت 129
- جدول 4-31: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین جنسیت و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت 130
- جدول 4-32: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین جنسیت و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت 130
- جدول 4-33: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین منطقه مسکونی و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت 131
- جدول 4-34: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین منطقه مسکونی و گرایش جوانان به استفاده از اینترنت. 131
- جدول 4-35: توزیع فراوانی دو بعدی رابطه بین دریافت اطلاعات غیر مفید و غیر اخلاقی و استفاده روزانه جوانان از اینترنت 132
- جدول 4-36: نتایج آزمون خی دو جهت بررسی رابطه بین دریافت اطلاعات غیر مفید و غیر اخلاقی و استفاده روزانه جوانان از اینترنت 133

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
101.....	نمودار شماره 1 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب جنسیت
102.....	نمودار شماره 2 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب وضعیت تاهل
103.....	نمودار شماره 3 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب سن
104.....	نمودار شماره 4 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب منطقه سکونت
105.....	نمودار شماره 5 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب دسترسی به اینترنت
106.....	نمودار شماره 6 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب میزان استفاده از اینترنت در روز
107.....	نمودار شماره 7 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب میزان افزایش اطلاعات از محیط اجتماعی به واسطه استفاده از اینترنت
108.....	نمودار شماره 8 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب میزان دریافت اطلاعات غیر مفید و غیر اخلاقی از اینترنت
109.....	نمودار شماره 9 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب کاهش تماس رو در رو آنها با دیگران به واسطه اینترنت
110.....	نمودار شماره 10 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب میزان از بین بردن مرز بین زندگی شخصی و شغلیشان به واسطه اینترنت
111.....	نمودار شماره 11 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب پر کردن اوقات فراغتشان به واسطه اینترنت
112.....	نمودار شماره 12 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب کمرنگ شدن رابطه گرم و صمیمانه آنها با خانواده به واسطه اینترنت
113.....	نمودار شماره 13 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب گوشه گیری و دور شدن آنها از جامعه به واسطه اینترنت
114.....	نمودار شماره 14 توزیع درصدی بر حسب لزوم استفاده از اینترنت برای تمامی اقشار جامعه
115.....	نمودار شماره 15 توزیع درصدی بر حسب راحتی و آسایش زندگی روزمره به واسطه اینترنت
116.....	نمودار شماره 16 توزیع درصدی بر حسب فیلتر شدن بعضی از مطالب اینترنت بنا به دلایل اخلاقی
117.....	نمودار شماره 17 توزیع درصدی بر حسب نداشتن اینترنت به منزله نداشتن سواد
118.....	نمودار شماره 18 توزیع درصدی بر حسب اضطراب و افسردگی جوانان به واسطه اینترنت
119.....	نمودار شماره 19 توزیع درصدی بر حسب تأثیر استفاده از اینترنت در پنهان سازی احساسات و عواطف
120.....	نمودار شماره 20 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب دریافت اطلاعات و اخبار از اینترنت بیشتر از رسانه های دیگر
121.....	نمودار شماره 21 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب پرکردن بیشتر وقت جوانان و نوجوانان با اینترنت به جای ارتباط با اعضای خانواده
122.....	نمودار شماره 22 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب در میان گذاشتن مسائل و مشکلات با دوستان و گروه همسالان پیش از در میان گذاشتن با خانواده
123.....	نمودار شماره 23 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب گذراندن بیشتر وقتشان با اینترنت و چت کردن و معاشرت کمتر با خانواده
124.....	نمودار شماره 24 توزیع درصدی پاسخگویان بر حسب موارد استفاده از اینترنت

چکیده

این تحقیق با هدف "بررسی نقش فناوریهای نوین ارتباطی (اینترنت) بر تغییر رفتار جوانان" انجام گرفته است. روش این تحقیق پیمایشی و ابزار اندازه گیری پرسشنامه بوده است و پس از پرشدن پرسشنامه ها، جداول توصیفی و استنباطی از طریق نرم افزار SPSS بدست آمده و تحلیل شد. جامعه آماری پژوهش دانشجویان کارشناسی ارشد رشته ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی ورودی 88 و 89 جامعه آماری را تشکیل می دهند. که تعداد آنها 134 نفر است. در این تحقیق، از نمونه گیری تمام شمارش استفاده شده است.

بررسی های انجام شده نشان داد که می توان گفت استفاده از اینترنت اطلاعات افراد را از محیط اجتماعی افزایش داده است. اما اطلاعاتی که افراد از اینترنت دریافت می کنند اطلاعات غیر اخلاقی و غیر مفید نیست. آنها از اینترنت بیشتر برای جستجوی تحقیقاتی و علمی استفاده می کنند.

اینترنت توانسته اوقات فراغت آنها را پر کند اما چندان موجب کاهش تماس رو در رو آنها با دیگران، کمرنگ شدن رابطه گرم و صمیمانه آنها با خانواده و موجب گوشه گیری و دور شدن آنها از جامعه نشده است. بیشتر آنها مسائلی که برایشان در زندگی اتفاق می افتد را پیش از در میان گذاشتن با خانواده به وسیله چت با دوستان و گروه همسالان خود در میان بگذارند.

نتایج نشان داد از دید افراد مورد بررسی، اینترنت موجب اضطراب و افسردگی جوانان نیست. اما آنها اعتقاد داشتند که جوانان و نوجوانان ترجیح می دهند به جای ارتباط با اعضای خانواده خود بیشتر وقت خود را با اینترنت پر کنند.

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

با توجه به رشد سریع و دسترسی گسترده به اینترنت الگوی تغییر شکل یافته ای از ارتباطات اجتماعی و روابط میان فردی بوجود آمده است. قبل از سال 1993 تنها عده معدودی در آزمایشگاه ها و دانشگاه ها از اینترنت استفاده می کردند. در سال 2001 بیش از 94 میلیون استفاده کننده وجود داشته است و تخمین زده می شود که 9 تا 15 میلیون نفر به اینترنت دسترسی روزانه دارند و به نسبتی که هر 3 ماه برآورده می شود 25 درصد افزایش می یابند. اینترنت یک رسانه رو به رشد با هزاران استفاده کننده جدید است که هر سال بر تعداد آنها اضافه می گردد. طبق آمار تحقیقات نشان می دهند که بیش از 15 میلیون نفر هر روز از اینترنت استفاده می کنند. زمان استفاده از اینترنت در بین افراد متفاوت بوده و هدف اصلی آنها نیز برای اتصال به اینترنت تفریح و تجارت است. همچنین از سال 1997 بیش از 200 میلیون صفحه وب برای مطالعه استفاده کنندگان بوجود آمده است. استفاده کنندگان از اینترنت بطور متوسط حدود 9/8 ساعت در هفته به سرکشی بیش از 200 میلیون پایگاه شبکه که در حال حاضر موجود است می پردازند. (کامپیوتر ورلد¹، 1998)

از زمان ورود کامپیوتر به جامعه، محققان و فن آوران به بررسی اثرات اجتماعی آن پرداخته اند (برای مثال: بل²، 1973؛ جاکوبسن³ و روکک⁴، 1959، لوایت⁵ و ویسلر⁶، 1958؛ شورت⁷، ویلیامز¹ و

¹ Computer world

²-Bell

³-Jacobson

⁴-Roucek

⁵-Leavitt

⁶-Whisler

⁷-Short

کریستی²، 1976) و باگسترش سریع، برنامه های کاربردی فراوان، منابع اطلاعاتی و غنی و دسترسی جهانی به درون خانه ها، اینترنت موجب توجه بیشتری گردید. افراد می توانند از اینترنت برای سرگرمی های خصوصی بیشتری استفاده کنند (همانگونه که به شکلی ضمنی این کار را تلویزیون انجام داد)، اطلاعاتی را که سابقاً غیرقابل دسترسی بود بدست آورند، مهارت های فنی خود را افزایش دهند و تبادل اقتصادی با یکدیگر در خانه با انواع کارکردهای غیر اجتماعی انجام دهند که این امر را برای افراد آسانتر می سازد تا تنها و مستقل باشند. به شکل متفاوت، افراد می توانند از اینترنت برای اهداف اجتماعی بیشتری استفاده کرده و با دوستان، همکلاسی ها و خانواده از طریق پست الکترونیک ارتباط برقرار کنند و از طریق فهرست های توزیعی، گروههای خبری به گروههای اجتماعی ملحق شوند. (اسپرول و فرج، 1995، 35)

در هیچ کجا به اندازه قلمرو رفتار در مورد اثرات رسانه ها برای تأثیر بر مخاطبان بحث و گفتگو وجود ندارد. از زمان شروع مطالعات رسانه ای، برخی تحلیل گران معتقد بودند که رسانه ها مستقیماً و به شکل قدرتمندی بر رفتار مخاطبان تأثیر می گذارند و برخی به تأثیر محدود رسانه ها بر رفتار تأکید می کردند. رفتار یا آنچه که افراد انجام می دهند همیشه نگرانی جامعه در مورد رسانه ها بوده است. در طی صد سال گذشته هر رسانه الکترونیکی که توسعه یافته اولین سؤالی که به نظر می رسید (و اولین منبع مباحثات) این بود که چگونه این رسانه بر رفتار تأثیر می گذارد (وارتلا و ریوز، 1985، به نقل از گروسبرگ، 1998)

با گسترش سریع دسترسی به اینترنت در اغلب جنبه های زندگی روزمره، نیاز به درک تأثیرات اجتماعی آن و رفتارهای ناشی از این تأثیر می باشد. از سال 1995، مطالعات هوم نت به شکل مداوم به ارتباطات به عنوان یک دلیل اصلی استفاده افراد از اینترنت اشاره شده است. از زمان اولین روزهای کامپیوترهای بزرگ شبکه ای شده تا امروز، ارتباطات میان فردی بیشترین و میزان استفاده از این تکنولوژی بوده است. (اسپرول و کیسلر، 1991) به هر صورت در این تحقیق سعی می گردد که نقش اینترنت در تغییر رفتار جوانان مورد بررسی قرار گیرد.

¹ Williams

² Christie

1-1 بیان مسئله:

انقلاب فناوریهای ارتباطی - اطلاعاتی، به ویژه پیدایش رسانه‌های الکترونیکی جدید، تمام شئون زندگی انسانها را متأثر نموده است. امروزه، وسایل ارتباط جمعی از طریق انتقال اطلاعات و مبادله افکار، نقش عمده‌ای را در شکل‌گیری افکار عمومی جهان بازی می‌کنند. بر این اساس می‌توان گفت که انسانها اکنون محصور ارتباطات و اطلاعاتی هستند که از طریق ابزار و وسایل گوناگون، ذهن آنها را در راستای اهداف از پیش تعیین شده خود حرکت می‌دهند. (www.bashgah.net)

ورود لوازم تکنولوژیک جدید از قبیل کامپیوتر و ماهواره و استفاده از فناوری اینترنت سبب شده است که بسیاری از افراد به ویژه در جامعه ما دچار تغییر رفتار یا حتی تغییر شخصیت شوند.

استفاده از اینترنت به ویژه استفاده از فضای مجازی چت‌روم‌ها و رواج دیدن فیلم‌های روز هالیوودی که صرفاً برای مصارف تجاری ساخته می‌شوند، تأثیر مستقیمی بر رفتار افراد جامعه ما گذاشته است.

در سال‌های پس از ورود ماهواره و اینترنت شاهد گسست فرهنگی میان نسل‌های قدیم و جدید هستیم زیرا با ورود ماهواره و اینترنت فرهنگ غرب بدون هیچ‌گونه محدودیت و مرزی وارد کشور ما شده است. تبلیغات دیجیتال و ماهواره‌ای سبب شده است تا جوان ایرانی رویکرد بسیار مثبتی به غرب داشته باشد. در نتیجه متوجه می‌شویم که تطابق نیافتن این محصولات تکنولوژیک با فرهنگ ملی و ایرانی تا چه حد به زندگی اجتماعی، فرهنگ و سیاست اجتماع لطمه زده است. در نتیجه در حال حاضر با نسل جوانی مواجه هستیم که زندگی‌اش در چت‌کردن پای اینترنت و دیدن فیلم‌های سینمایی هالیوودی خلاصه شده است. (www.hamshahrionline.ir)

اینترنت پدیده‌ای فرهنگی است که در دو دهه اخیر، رشد سریعی داشته است و راهی برای ارتباط بین‌المللی و دسترسی به دانش محسوب می‌شود. در سراسر کره زمین، اینترنت در حال تبدیل شدن به جزئی از زندگی مردم است. تحقیقات نشان می‌دهد، امروزه تعداد زیادی از کودکان و نوجوانان از اینترنت استفاده می‌کنند. در ایران حدود 7 میلیون کاربر اینترنت وجود دارد که به طور متناوب یا غیر

متناوب از آن بهره می‌برند. (<http://www.hamshahrionline.ir/news-9445.aspx>)

اینترنت وسیله ای است که همانند همه ی ابزارهای دیگر جنبه های مثبت و منفی دارد و قضاوت ما درباره ی آن، به نوع استفاده ی کاربران بستگی دارد. این پدیده، علی رغم فرصت های مناسبی از قبیل دست یابی به اطلاعات فراوان مورد نیاز، توسعه و تولید دانش برای ما فراهم می آورد، تهدیدهایی را نیز متوجه ما می کند و از آنجا که بیشترین کاربران آن را نوجوانان و جوانان تشکیل می دهند، استفاده ی نادرست از آن می تواند نیروی پویا و کارآمد و در نهایت نظام اداره کشور را تهدید می کند. به اعتقاد بعضی، استفاده بیمار گونه از اینترنت را می توان نوعی اعتیاد در نظر گرفت. اعتیاد به اینترنت نیز با علائمی همچون اضطراب، افسردگی، کج خلقی، بی قراری و افکار وسواسی یا خیالبافی راجع به اینترنت همراه است. از طرفی، در عین حال که روابط این افراد (به ویژه کودکان و نوجوانان) در جهان مجازی افزایش می یابد، در مقابل از دامنه ی روابط آنان در جهان واقعی کاسته می شود. ضمن آنکه، احتمال لطمه دیدن عملکرد آموزشی نیز وجود دارد.

حجم رو به رشدی از تحقیقات صورت گرفته پیرامون اعتیاد اینترنتی، حکایت از آن دارد که اختلال اعتیاد اینترنتی نوعی اختلال روان شناختی - اجتماعی است که از مشخصه های آن، علائم کناره گیری، اختلالات عاطفی و از هم گسیختگی روابط اجتماعی است.

اعتیاد اینترنتی، انسان ها را به افرادی رها شده تبدیل می کند و بر روابط اجتماعی آنها تأثیر می گذارد. بهره وری و بازده کاری کاربران اینترنت در نتیجه ی استفاده بیش از حد از اینترنت پایین می آید. آنان با تأخیر به محل کار می روند و دچار کم کاری می شوند. عدم تحرک جسمی و چاقی به همراه علائمی چون درد کمر، پشت و ماهیچه از دیگر پیامدهای این مسئله است. این کاربران حتی در صورت کناره گیری از اینترنت، دچار علائم اختلال می شوند.

مطالعات نشان داده است که چهارده درصد از کاربران اینترنت، دچار علائمی مانند رفتارهای وسواسی، حالت روان شیدایی، افسردگی و..... هستند. (<http://www.rasekhoon.net>)

حال باید بدانیم که جوانان ایرانی چه کاربردهایی از اینترنت را بیش از همه مد نظر دارند و سپس بررسی کنیم که این کاربردها چگونه می توانند زیانمند واقع گردد و این نیز خود سرآغازی خواهد

بود بر پاسخ به این پرسش که برای مقابله با مشکلات مزبور چه می توان و چه باید انجام داد ؟ و نقش اینترنت بر تغییر رفتار جوانان را بررسی کنیم.

2-1 اهمیت موضوع:

عصر جدید را «عصر انقلاب در ارتباطات» نامیده اند و روشن ترین نشانه این قرن «انفجار اطلاعات» است. در این قرن اطلاعات دانش و آگاهی معادل توانایی انسان و بزرگترین سرمایه سازگاری او با دنیای جدید است. هم اینک میلیون ها پایگاه آموزشی فرهنگی اجتماعی و هنری در وب های جهانی وجود دارد که هر یک به منزله یک آموزشگاه مجازی کاربران اینترنت را با هر گونه نیاز و سلیقه ای تغذیه می کند. (<http://www.۱۱۸ba۱۱۸.com/Social>) فناوریهای نوین ارتباطی به همان اندازه که دنیا را تکان داده اند، ارتباطات را دگرگون ساخته و به یکی از مهمترین ابزارهای روز دنیا تبدیل شده اند و در مجموع جامعه اطلاعاتی جهانی را تشکیل داده است، پیچ و خم و دالان های مبهم نیز بسیار دارد. کارشناسان این عرصه که نیم نگاهی هم به مسئله اخلاق و هنجارهای اینترنتی دارند، چاقوی دولبه را بهترین مثال برای این فناوری می دانند. (www.bashgah.net)

تکنولوژی کامپیوتر ورود به شاهراه های اطلاعاتی را در فضای مجازی مهیا ساخته و همچنین فضا و بازاری را برای سرگرمی و طیف وسیعی از افراد به خصوص نوجوانان و جوانان فراهم کرده که به سرعت و به طور مداوم رو به رشد است. ورود رایانه به عرصه زندگی، رفتار و گفتار بسیاری از افراد را تغییر داده است. رایانه و به تبع آن فضای مجازی اینترنت، دنیای انسان را چنان کوچک کرده که در

قاب یک مانیتور چند اینچی قابل رویت است! (www.bashgah.net)

اینترنت از جمله مظاهر مدرن عرصه سرگرمی است که تحول رسانه های جدید را به ارمغان آورده است. اینترنت به عنوان یک پدیده جهان مشمول امکان و فرصتی برای کاربران فراهم می کند که بتوانند تمام اطلاعات و خدمات مورد نیاز خود را هر زمان هر کجا و به هر میزان که بخواهند دریافت کنند. بنابراین در جهان امروز فرهنگ رسانه ای با برتری رسانه اینترنت فراگیرترین و مسلط ترین فرهنگ تاثیر گذار در جامعه است. مرکز ثقل این تاثیر روی نسل در حال رشد یعنی نوجوانان و

جوانان است. به عبارتی دیگر بخش قابل توجهی از زندگی جوانان امروز را ارتباطات با اینترنت تشکیل می دهد این ارتباط می تواند به رشد مهارت های مختلف یادگیری منجر شود؛ مهارت هایی که جوانان را با نظام نوین جهانی و ضرورت جهانی شدن آشنا و سازگار می کند.

با طولانی شدن دوره نوجوانی و جوانی رواج شیوه های جدید رفتار اجتماعی برای پر کردن فضای زندگی فردی شدن و کم رنگ شدن شکاف های متداول اجتماعی اهمیت یافتن سبک زندگی برای جوانان از هم پاشیدگی شبکه های سنتی همگی از جمله زمینه های اصلی هستند که شرایط جدیدی را پیش روی جوانان قرار داده اند. آنچه در کنار این روندها و متاثر از رشد رسانه های جدید قابل ذکر است اهمیت بیش از پیش حفظ و تنوع در اوقات فراغت برای جوانان است. اولین نسل آشنا با کامپیوتر و تکنولوژی های ارتباطی را باید نسل فعلی دانست. بسیاری از آنان می توانند با طیفی از نرم افزارهای کامپیوتری کارکنند و به راحتی آن را بفهمند. این تحولات تکنولوژیک علاوه بر تاثیر بر ذوق سلیقه و نیاز ارتباطی آنها گذراندن اوقات فراغت آنها را نیز تحت تاثیر قرار داده است.

اینترنت فردی شدن شیوه های زندگی جوانان را دامن زده و مرزهای تازه ای را در شکل گیری ارزش ها و هویت یابی به ویژه ارزش های مربوط به آشنایی و دوستی های رمانتیک پیش روی جوانان ما قرار داده است. اینترنت در ایران به علت کم رنگ بودن کارکردهای اقتصادی و تجاری آن فضایی بیشتر با رنگ و بوی فرهنگی سیاسی و اجتماعی است.

کاربران ایرانی خصوصا جوانان به علت شرایط عینی و ذهنی زندگی خود و همچنین عکس العمل به هنجارهای اجتماعی موجود و در جهت گسترش تعاملات اجتماعی با دیگرانی که امکان برقراری کنش متقابل با آنان در دنیای واقعی بسیار نادر یا پرهزینه است و در پی دست یابی به فرصت های جدید و به دنبال کسب تجربه های به اصطلاح جدید به فضای مجازی روی می آورند و زیستن در این فضا را به طور حاشیه ای نیمه فعال یا فعال تجربه می کنند.

(<http://www.118ba118.com>)

الگوی رفتاری افرادی که به اینترنت اعتیاد دارند مانند کسانی است که به دارو های روان گردان، الکل و یا قمار اعتیاد دارند که می تواند زندگی خود فرد و کسانی را که با او سر کار دارند، به شدت